

Womhaj Bóh!



Czisko 18.
30. haprleje.

Lětnik 9.
1899.

Šerbske njedželske kopjenka.

Wudawaju šo kóždu šobotu w Šmolerjez knihiczišcežerni w Budyschinje a šu tam dostač ša šchwórtlětnu pšchedplatu 40 np.

Kantate.

1. Pětra 1, 9.

Šónz wašcheje wěry, — dušchow šbóžnosć.

Czerpicz, něšcto wutracž, tajkele něšcto dyrbi cžlowjeť wšchědnje šam na šebi šhonicž. Wošmu šebi šwoje lube šwjate pišmo do ruki a počnu šebi w nim wot špocžatka hacž na šónz wšchě štrony pšchěncž a šebi wšchěch wobhladacž, wo škotrnychž šo nam tam powjeda; njenamašam w nim škoro nikoho, kiž budžišche ženje njetrjebał šwój šchiz nješć. Šswjate žiwjenje a pódla wšchelaka šrudoba, woboje je š cžlowjeťom tał dołho šjenocžene, doňž wón pšched tymi šamymy dyrjemi nještej, š škotrnyž mohł do wěcžnosće wuńć.

Šswjaty Pětr wě nam tež něšcto wo tym se šwojeho šhonjenja powjedžicž. Ale runje tehdy, jako měješche Pětr šwój šchiz nješć, je wón šhonil, šchto Bóh š šajkim šwojim šchizom šechze, a šajki ma cžlowjeť se wšcheho teho šwój wužitł.

Šechzeli macž, šo dyrbjalo jejne malo džěcžko š nej šhwatajo pšchiběžecž, pošaze jemu wona něšcto rjane blyškotate, wojeťski wyschšchi pał na wójnje šwojim wojeťkim lubi, šo chze jim, jeli mužnje wojuja, šo bědža a dobudža, cžestne wušnamjenjenjedacž. Runje takle šswjaty Pětr nam šchěšćizjanam jako wojeťjam w našcheho Šnješowej šlužbje, lubi, šo junu žiwu šronu (to rěka: wěcžne žiwjenje) doštanjemy, škotrnyž šebi wocžakamy, hdyž šmějemy wšcho šwoje cžerpjenje tu na šemi pšchětrate. Šlej, to je krašny dar, ša šajkiž mamy

šo našchemu Šnješej džakowacž, šajkiž je nam wón se šwojim cžerpjenjom a se šwojej šmjercžu, kaž se šwojim horještanjenjom dobył. Šónle dar a tole rjane šubło nihdy ženje nješandže kaž te šemške šubla wšchě do wšchitka; pšchetož te tu ša druhich na šemi šawoštanu, hdyž šo ty šwoju putništu draštu wušlecžesch. Šemške šubla šu hušto š hřešom wopluššane, tole šubło pał niz. Šwone cži tež nješwjadnje, kaž rjane šemške šwětki, a žadny wichor cži jo njepolemi, kaž šo tu hušto nětomu šendže, kiž je šwoju nadžiju na něcžo šajil a šwoju wutrobu na něcžo powišnył, šchtož šo jemu potom pošlemi. Našche krašne šubło je šbóžnosć w njebjěšach, šajki měr a pošoj, šajkiž ničto nješhubi, nješachodne wješele, šajkež je nam našch šbóžnik se šwojim cžerpjenjom, wumrjećom, š horještanjenjom a se šwojim šwětwodženjom wudobyl.

Našch luby wyschšchi měšchni pał tole šubło ša naš dotal pšchi šebi šhowa, se šwojim šłowom naš napomina, nam šam pošaze, šajzy dyrbjeli tu žiwu bycž, naš pošylnja, šo mohli we wšchej šrudobje šo šami šaprěcž a šylni šawoštačž.

Ničto wojeťski žanu šronu njedoštanje, šhiba šo bě šo mužnje hědžil a dobył. Šajprjedy dyrbi něčto wumrjeć, potom hałle móže něčto drugi ša nim herbowacž. We tebi pał dyrbi přeni twój štary hřešny cžlowjeť wšchón wumrjeć, potom hałle budžesch šam šhmamy, šwoje wěcžne žiwjenje dostač. W tamnym měšće horka na njeju, kiž ma šwoje hašy, w nim Bóh ničšo šapróšchene, šamašane, nječžiste nječžerpi, — wšcho nječžiste dyrbi š tebe přecž

so móhla bo či tvoja wěra kaž čište sloto šwěćicź. Kaž slótnik šwoje sloto seschtrje, so by šebi jo wuczišćil, takle naš našch šnjes i plómjenjom šwojeje srudoby a tyszchenja wuczišći. Duž wostań čiichi pschi wšchēm šwojim čerpienju. Njemóžesť pať storo wjazny wutracź, pohlehń bo tvojemu šbóžnikaj na klin. Tyszchi cze wón hórje a hórje, tehdy dži a klapaj bo wo jeho durje a ty smějesť šwoje wumóženje. Čzakať šhwilu na njeho. Wón cze wěće pónđe pošhlnicź.

Lubi šnježe, šcziń naš šwolnionych, so móhli šwój šchizť sa tobu nješć, a pschi tebi wutracź. Šacžer i naš wšchē morkotanje a wšchē čželne napšchecziwjenje. Štup bo nam psched woczi i twojej ščerpnošću a twojim šwaj-
tym čerpienjom, so móhli wot tebe nawuťneč ščerpłiti wostacź, pošhlnjenje dostacź a šwój mēr wobšhowacź.

Th dyrbišch šwajaty džen šwjećicź.

(Pofracžowanje a ščončjenje.)

3. Tebi je to i wužitkom. Wohladij bo juntrócž mjes čžlo-
wjeľami a praschey bo: šchtó šu či nješbóžowni čžlowjeľojo? Th namakajšch: Čži šu, kotřiz do šesusa njewěrja a teho dla tež džen teho šnješa šzpiwaju. Woni šu hłubje w šwojich šem-
škich wobštaranjach a čželnych lóšchtach. Woni šu njeměri a njespoľojni; dokelž šu šjesbóžni, nimaja žancho mēra a njenama-
ľaju žancho mēra. Woni bo šlepemu runaja, kiž ščončžka nje-
widži, kotřez tola wysche njeho šteji, tež sa njeho bo šwěći. Čžemy tež my do tych njeměrných ludži škusšecź? Ně, ty prajišch. Mě, kajžny čžlowjeľojo šu dha šbóžowni? Čži, kiž šu šbóžowni w Bošy psches wěru do šesusa a bo teho dla tež špotoja w šem-
škim. Pucź i šchescžijaniškej špokoľnosći pať dawa nam Bóh wóšebje njedželu pofacź. Dži tónle pucź! Šwjećicź dyrbišch šwajaty džen tvoje dla. Tebi je to i wužitkom, i tvojemu lēšchemu to šluži, hdyž ty šwajaty džen šwjećišch.

Kaž Bóh něhdy po šchescždnjowym škufrowanju štworjenja šwěta šedmy džen wotpocžowaschey, dyrbi tvoje čželo tež po wšchē-
dnym džele tydženia wotpocžowacź na njedželi a tak dyrbi bo tvoja dušcha wofšchewicź njedželu i Bóžeho šłowa a psches modli-
twu w žyřtwi a w domach. Bóže žohnowanje dyrbišch dostacź njedželu a jo wsacź do pschichodneho tydženia, šobu wsacź do twojeho doma a powoľanja, šobu wsacź w twojej wutrobje a sa twoje žyľe žiwjenje.

W čžim pať wobšteji žohnowanje Bóže, kotřez dyrbimy wo-
šebje njedželu dostacź? To je žohnowanje sa čželo, dušchu a ducha, po tajkim najpriedy sa našchey čželo. Prawe šwjećenje njedžele šluži našchemu čželu i wocžerstwjenju, dawa nam nowu mōz a čžini nam nowu radošć i dželu na pschichodny tydžer. Šo šwjećenej njedželi dželo wješele pofracžuje pod Bóžim žohno-
wanjom, so móže bo prajicź: Sa šchescž dnjow mašch wjazny hotowe, hacź sa šydom, t. r. tón šchescžijan, kiž njedželu šwjeći, dokonja pod Bóžim žohnowanjom tež w šemškim po nēcžim wjazny, hacź njewěrjazny, kotřiz sa žyľe lēto žadyń šwajaty džen šwjećicź njecha.

A to ničtō njepraji, so to móžno njeje. „Šdžez je wola, tam je tež pucź.“ Wulki šubler praji, so sa 25 lēt njeje dať nje-
dželu dželacź a jo je w tych 25 lētach runje tak šhēťe je šwojimi pōlnymi dželami hotowy byl, druhdy hišchē ľepje jēľ hacź jeho šušobžo, kotřiz njedželu dželachu. Šendželšti lud, kiž njedželšku pschikajšnju kručžišcho wobšedžbuje, je pschi tym na šemškich šubľach bohatschi hacź našch lud.

Wjeľe wažnišchey pať je to žohnowanje praweho šwjećenja njedžele sa našchu dušchu a sa našchey ducha; to je žohnowanje sa čžab a wěćnosć. Šchtōž šwajaty džen šwjeći, budže psches to pošhlnjeny w šwojej wěrje a do předka wjedženy na pucžu i nješcham. Abo čžyľ šnana bo ty dwēľujo praschecź, tak tajšey žohnowanje i njedželu šwišuje? Šdyž ty njedželu te mšchi pschi-
džesť, so by bo na šwajatym mēšće modliť, abo hdyž bo domach modlišch i šwojemu Wóťzej w nješchach, čžujesť a wušnajesť bo jako džecžo Bóže. A psches toľe wěrjazne pōšnacžē bo wšchitšey šemškej njerunošćej wurunaja. Potom ty wěšch, njech je tež našchey štejnišchēžo psched čžowjeľami jara wšchelake, (a wone dyrbi wšchelake

hdyž po Bóžej woli), my šmy wšchitžny džeczi jeneho Wóťza a teho dla bratřja a šotry mjes šobu, kiž bo mjes šobu lubuja a dyrbja sa bo prošhēž.

A hdyž drusy to šabudža, my čžemy bo jako Bóže džeczi wušnacź. Potom my wēmny, so mamy Wóťza horľa w nješchach, kotřehož šwajate wócžko naš štajnje widži a wóťzowšny nad nami štražuje; šhodžmy psched nim, budžmy a wostańmy pobožni w našchim žiwjenju. A modliť bo i njemu; tón nješchey Wóťz ma wotewřene wucho sa kōždeho, kiž bo i proštwu na njeho wobroczi, wón ma šmilnu wutrobu sa kōžde šwojich džeczi. A čžim wjazny mamy štyšnosćē w šwěće, pschescžehani wot druhich čžlowjeľow, špytani šami wot šwojeho čžela, šdychuju pod našchey šłabošću a hřešchnošću, čžim bóľe šhwatajmy i našchemu nješchey Wóťzej we wěrje a modlitwje.

Džecžo, kotřez bēšchey dolho w žyšbje žiwe a kotřemuž bo šrudnje džesťchey mjes šmnyimi ludžimi, tak bo wone wješeli, hdyž šmē domoj pschińcź i naney a macžeri. Tak dyrbi tež pola džesťčja Bóžeho hdyž, kotřez šmē njedželu do domu šwojeho nješchey Wóťza pschińcź a rēcžecź se šwojim Bohom, haj šmē šwoju žyľu wutrobu psched nim wušhpacź w modlitwje. Prawe džecžo Bóže bo hacľe njeprašcha, hacź dyrbi šwajaty džen šwjećicź, hacź dyrbi te mšchi šhodžicź, wone bo wješeli, so šmē psched Bóha pschińcź, wone radny na hłōš šwojeho nješchey Wóťza pošhľucha, kotřiz w Bóžim šłowje šakľyšchi, wone šame modlo psched woblicžo šwojeho nješchey Wóťza pschińcź, haj wone praji: Sa hewal njemōžu, ja dyrbju hdyž w tym, šchtož mojego Wóťza je. A tak bywa jemu šwajaty džen šbóžowny, haj šbóžny džen.

Šjes šwjećenja njedžele žane njedželške žohnowanje. „Th dyrbišch šwajaty džen šwjećicź!“ Bóh to čžze, ty to dyrbišch, tebi je to i wužitkom.

A kajšti ma to wužitk sa wěćnosć? Bóže džeczi šu herbojo nješchey. Čžesťch-ľi junu do wěćnosćē šańcž, dyrbišch najpriedy džecžo Bóže hdyž psches wěru do šesusa a jako džecžo Bóže bo wopofacź.

A wopomń tež: Šbóžnosć bo w šwajatym pišnje se šwajatym dnjom pschiruna, hdyž budža wušwoleni a dokonjane wotpocžowacź wot šwojeho džela a temu šnješey šlužicź se špēwanjom a šhwalenjom. Šchtōž nochze na šemi ničžo wjedžecź wot tajšeho šwjećenja njedžele, by bo móľho temu w nješchach špodobacź?

Njedžela se šwojej Bóžej šlužbu w žyřtwi a domach je předy-
wopytanje nješchey. Wona nam pucź pofacžuje i wěćnej šbóžno-
šći. Duž šwjeć njedželu!

Šchtom žiwjenja.

We paradisu šchtomaj dwaj
Tak porno šebi štejšchtaj:
Tón přeni bē šchtom pōšnacžja,
Tón druhi drjewo žiwjenja.

Hdyž šadam na šmjercź ľežesťchey,
Wón šynej šetej šabēžē:
„Mje haložka by šhojila,
Wot šchtoma teho žiwjenja.“

A jako šet i njej pschibēža,
Šžo šmjercź bē jala šadama.
Tak na row jemu šadžichu
Tu i džiwnoh' šchtoma haložku.

Ta pschimny bo a šrosčē šchtom,
Sa pťaki wušchow pod mjercšom;
Wón pschēby čžakšy šabrama,
Tež Mōjřaša a Davida.

Hdyž radžachu šli mēšchizny,
Šo šbóžnik budže morjeny,
Dha šrašy Bóže njewjedro,
A šchtom tón šary wali šo.

A šchizť sa našchoh' šbóžnika
Š toh' drjewo čžēšla wudžela.
Tak potom sa naš nješchey
Tón šchtom to wěćne žiwjenje.

Přhecziwnizy našeho sbožnita w nowym testamencze.

Komu bychy woni njesnaczy njebyli Farisejzjy, Sadduzejzjy, pižmowučzeni? W prawym srošymjenju chzu tudy podac, sčtož nam šwjate pižmo wo nich powjeda.

I. Kač šu sekty Farisejskich a Sadduzejskich nastale.

Sich spocžatti leža w tamnym času, hdžej Esra s Persiskeje šo do Židowskeje wróćiwšchi Židowšti lud šašy wobnowicž pntasche. Wón šwój štuč w lécze 460 do Šhrystušoweho naroda šapocža. Přiči tym jemu šadžewki do pucža šupichu, šajšich šo nadžal njebšche. Wščitko, na což bšche ludowe žiwjenje šatožene, bšche do šhablanja přichiško. Šswjate město bšche wupuščene, templ bšche špaleny, lud bšche rošproščeny do zušych krajow, s wotkal šo jich wjele do šlubjeneho kraja šašo njewróći, Mała lécžba tuch, kiž bšchu w Šanaanje woštali, bš šo s pohanami šmšchala. Šak bšche namšchany lud naštal, kiž ani š Židam ani š pohanam nješkluschesche. Přičes žentwy židowškich mužow s pohanskimi žonami bšche čistojšči šraelškich džeczi štažena a židowški kud bš w štrasche, šo žyle mješ druhimi šhubicž.

To pak chžyšche Esra wotwobrocžicž. Šodpjerany wot wjetšichny luda wón šakoš wuda, šo maja šo wščitke mandželstwa s pohanskimi žonami dželicž. Šich wjele drje, hdžž tež njerad, po tutej přičičašni činišche, niž pak wščitžy. Šej napschecžimo bšchu najšbole wošebni mješ ludom, šotšičž bšchu šebi s wulšeho džela pohanske žony wšali. Wšichšchi mšchizy, wodžerjo wójšta a wšichšchi šastožnizy šo wot šwójich žonow njedželicž a dale s pohanskimi šwójšami wobšhadžowachu. Šak našta dželenje w ludu mješ tymi, kiž Esra přičiwšowachu a mješ tymi, kiž jeho přičičašnje šedžbu njemšchaju; přeššchi šu špocžatl šarisejskeje a drušy špocžatl šadduzejskeje sekty.

Šošleššchi mōžachu šo derje na Mōjšaša powošč, kiž žentwy mješ židami a pohanami nješakasa, tež ša přičičad postajicž Šoaža, Šalomona a Šhaba, kiž bšchu runje tež pohanske žony mšli, tola tež přecž njemōžachu, šo bšche šajške mandželstwo ša Šalomona a Šhaba ščššodne bylo. Štrach, šo mōža šajške mšchane mandželstwa ludej se štaženjom bščž, pohnu Esra, přschecžimo nim wojowacž; tola wón šon wočšakany wušpšch pola wšchitšich njedozpi.

Dale widžejšche Esra se šrudobu, šak bšche šakoš pola žyleho luda do šabycža přčičšol; duž pntasche ludej šašo šakoš do wutrobny šasččepicž, přčetož na dopjelnyjenju Šožejje wole wotpocžowasche šbože a přčichod šraelškeho luda.

Teho dla najšrošdžy šam pocža šakoš wušpšch, potom pak lud wučejšche wolu teho šnješa šesnacž a s wutrobny napominanjom šon nawabicž pnta, po woli teho šnješa čžinicž. Esra šam bš wšchitšim s dobrým přčičičadom. Čžyššcheli pak Esra šrajazy wušpšch dozpicž, dyršjesche šnihi šakonja šromadžicž a wudacž, šo mohl je šožny čžitacž. Šeho prošowanju mamy šo džakowacž, šo mamy dženša šičšče šanonške šnihi štareho štestamenta.

Dotelž mōžejšče šo šobžy štačž, šo po jeho šmjercži šakoš šašo do šabycža přčičšidže, šhromadži wučžomnikow wokoło šebje, šotrymž šlubšchi šrošny šakonja šokasa, a šotrymž na wutrobu šwajasa, po jeho šmjercži lud wučicž.

Šak pižmawučzeni naštachu a Esra bšche mješ nimi přeni.

Šak šu šakoš šašo plōd, kiž Šraela wot pohanom dželešche; a štrach wjazy njebšche, šo mohl lud šamoštatnoščž šhubicž a šo s pohanami šmšchecž. Šež Šehemia šrucže na to džeržejšche, šo by lud nješmšchany woštali; wón teho dla Šerušalem s murju wobda a njedowoli Šamariskim, šo šmeli templ šwaricž.

Šak namakamy tudy šičžo špocžatti tamneju dweju šektow, šacž runje šičšče šo w šwójim pošdžičšim ščtalče njepokasatej.

Šakšičšeho šu rošdžel mješ nimaj šakoš bu po wudobycžu Persiskeje šlubjeny kraj džel šgričičškeho škraleštwja. Šičžo Šleksander Šulki čžyšche wušchne šaranšich ludow s tymi wječžornych přčes jene přčinišecž, tole šažneho šemrjecža, dla to dozpicž njemōžesche. Šola jeho našlednyž čžinjachu po jeho přčičičadže. Šo drušim šetšotku do Šhryštuša šlubšche Šalāština pod Šhryšku a přčes Šantiocha Šepšana přčičičžechu na Židow šrudne časžy. Šuton čžyšche židow nučicž, šo wušchne wōžow woštajicž.

Šgričičštu šdželanosčž a wušchne dyršjachu židža přčiwšacž; hdžž šo šdobrowōlnje šmčžinjachu, buchy s možu š temu šusowan; šabbath njedyrbjesche šo wjazy šwječicž, džeczi nješmšchicž šo wobššowacž a jedžny šakonje njedyrbjachu šo džeržecž. Ša město wječšneho Šoha dyršjachu šgričičškeho přčiboha Šeusa ša šwōjeho

Šoha přčičecž. Šrubu wojazy přčes šraj časachu a šchule wopuščachu, templ wotšwječicž, a lud s možu šusowachu, šwinižaje mjašo šecž a přčiboham woprowacž. Šo bšchu ša mščajžych židow čžekle časžy, a najšrudnišche bšche wšichšchi mšchnik Šeneleus šam šralej radžil, židow s možu š temu wšchemu nučicž; šak šu wōn přčeradnik nad wōžnyš krajom a nad Šožim šakonjom.

Šantiochus s džela šwōj wotpohlad dozpi. Šnošy bšchu jemu š woli; runje to pak drušich šacž š najnapřacžičšchemu napschecžiwjenju pohnu. Š twjerdoščžu wušchne, nješedžbujo wšchitšich šakasnjom, štražnikow a nahladowarijom, na wušchne šwōjich wōžow. Šoni šdžeržachu šebi nabožišku a narodnu wutrobu a bšchu čži, kiž pošdžičšo pod Šakšabesšiki wušwobodjenje šlubjeneho kraja wot žuleho šnještwja a šdžerženje wšch šwōjich wōžow dozpicž. Wšichšchi mšchizy a wulžy mješ ludom šo na tutych wojowanjach njewobdželachu. Šmješ tymi wojowarijem mōžemy pak tež šajšich dvojeje mššle rošdželicž: jeni wojowachu jenož ša wušwobodjenje wōžneho kraja a wot žuleho šnještwja, drušy pak ša wušwobodjenje wot žuleho wušchne.

Čži jeni wojowachu po šajšim ša wōžnyš kraj, čži drušy ša Šožim šakon.

(Šotracžowanje.)

Wučel a šakit pod šwōjatyš šchizom.

(Šowēdka štareje wōwki.)

Bšche nōž a šlepa čžma,
Šnjejš hwežki, mššacžka.
Šrešchnik džajšej čžekasche —
Š štyšach čžššne šanjenje.

Šelški šapak s rješotom
Šchumjesche ša šrešchnikom:
„Šachlo šanjej, šak ty čžššch,
Šni pak nišdy njecžekšjesch!“

Š šwōjatom' šchizej na šhoržy
Šroššny čžekanz dočžekny.
Ša šolena šlecži tu,
Šobja šchiz ša pošdnohu.

„Šhryščeže šmil šo! Šomhaj mi!
Šnješladaj mi na šrešči!
Š rošškwawjenedej wutrobu
Šwōčžam šo na pošutu!“

Š mroka mššacž wuššupi,
Šchizowanoh' wōššwēšli.
Šrešchnikej šu, šako by
Ššōžnik šladal mišotny.

Šroša štorša džabola,
Š šlecžom wōn šo wōčžšo da. —
Šošutnik we modlitwi
Ššlecžesche se šylšami. —

Šswjaty šchizž přčiči roššacžu
Ššoji dušchu poščžitu,
Ša pošutnych šrešchnikow
Ššōžny wučel je a ššow.

Ššchelate s blišta a s daloka.

— Šandžemu njedželu je šo šakoš narodny džejš škrala Šlberta po wšchej Šakškej na wulšotne wušchne š šwēdcženi ju teho, šak je šhoržo šubowaný wot šwōjeho luda, šwječičil. Šež našch šubowaný ššžor je šam do Šraždžan přčičičil, šo by šralej Šlbertej šwōje wutrobne šbožepšchecža šrtne wušprajil. Šakšche wšchitšich ššchecže je: Šōš šdžerž nam šičšče pošhe šeta našcheho džrošeho škrala Šlberta.

— Šo šwili šo štara Šarina Šarcžina žyřkej přčiči šamješntnej šašy w Šudšichinje wotšorha. Šona njebšche pnta ša město Šudšichin a je džiw, šo šu šo mšščenjo šak pošhe šeta s šajšej šubjenej žyřšwicžku poššojili. Š šuli na wēžnyš wječšku štareje žyřšwje šu wšchelate wāšne pošwješče se štareho časža namakali. Šy pošdamy nšščo s teho pižma, šotrež je šo w lécze

